

NEAMUL ROMÂNESC

«Neamul Românesc Literar» n-r. 3 nu se va c. pedia decât abonatiilor cari vor fi in curent cu plata; aceasta va fi un premiu pentru oamenii cinstiti, nu pentru cei cari se folosesc de munca altora.

Acestora din urmă li se va suprima și «Neamul Românesc» politic și vor fi dați și judecâți, dară nu ni vor achita până la 1-iu April 1909 sumele datorate.

O comisiune istorică a României.

— CUVÎNTARE ȚINUTĂ LA CAMERĂ ÎN ZIUA DE 2 MART. —

Onorată Camera,

Ca istoric, ca profesor de istorie, ca om care am tipărit și eu documente și cronici relative la trecutul nostru și care am toată dorința ca tot ce se poate tipări ca izvoare privitoare la istoria Românilor să fie tipărit, am datoria de a vă lămuri cu privire la acest proiect de lege.

D-lor, proiectul de lege al d-lui ministru Haret pleacă de la cele mai frumoase intenții. Dacă ar fi să votăm intențiile d-lui ministru Haret, atunci nu ar trebui să se ridice nimeni care să combată acest proiect de lege.

Nu mai cît toată lumea știe care este usagiul ce se face cu intențiile bune. Rostul nostru nu este să lăudăm pe d. ministru Haret pentru o așa de călduroasă iubire de știința istorică, ci să vedem dacă d. ministru ni dă o lege studiată, ni dă o lege întemeiată pe cunoașterea lucrurilor.

N-rul în țară 15 b.

în strălucitate 20 »

ABONAMENTE:

Pe an în țară 20 lei

în strălucitate 25 »

Un n-r vechi 50 b.

APARE:

MIERCUREA,

VINEREA,

ȘI DUMINECA

Director:

N. IORGA.

Redacția și

Administrația

Vălenii-de-Munte

Jud. Prahova

rilor de care este vorba în lege, și dacă ni dă prin urmare o lege practică și care să poată fi votată.

D-lor, d. ministru Ilaret vrea să facă o comisiune istorică a României. Mai frumos nu se poate să sune; titlul este ispititor peste măsură: Comisiunea Istorică a României.

D. ministru explică cu ce se poate asemăna Comisiunea istorică a României. D-lor, Comisiunea istorică a României ar fi să samene cu comisiunea arheografică rusă și cu comisiunea pentru «Monumenta Germaniae Historica».

D. ministru va fi avut în mină poate vre-un volum din «Monumenta Germaniae Historica»; noi, oamenii de meșteșug, avem dese ori acea-lă colecție în mină și știm că nu se joacă cineva cu un titlu ca acela de «Monumenta Germaniae Historica»; așa ceva este lucru mare de tot!

Acest lucru mare l-au făcut Germanii din întâia jumătate a veacului cu toate mijloacele lor științifice, cu toată obiectivitatea științifică, fără niciun amestec de interese de partid, fără niciun amestec de simpatii personale, și l-au făcut Germanii cu mijloace budgetare foarte mari. Prin urmare, spun de la început, și voiți dovedi pe urmă, nu trebuie să se puie alături Comisiunea istorică a României, care ar fi să fie, și Comisiunea care a dat științei istorice acea strălucită operă care se cheamă «Monumenta Germaniae Historica».

D-lor, ce este comisiunea d-lui ministru de Instrucție? Iată, d. ministru ne lămurește în art. 1 al proiectului său de lege: o comisiune chemată să tipărească documentele și cronicile relative la istoria Românilor. D. ministru vorbea întâi numai de cronici; pe urmă, în comitetul delegaților, s'au adaus și «documentele». Vedeți, delegații au fost foarte darnici cu comisiunea aceasta, care veți vedea cum e alcătuită și cu ce mijloace trebuie să lucreze Comisiunea aceasta face tot ce se poate închipui, e o comisiune căreia nu-i scapă nimic din toate ramurile studiilor istorice. Când va fi comisiunea aceasta, o să merite să vie reprezentanții științei istorice din cele mai însemnate centre științifice europene numai ca să vadă minunea Comisiunii istorice a României lucrând.

Cronici tipărește, d-lor; documente interne tipărește, inscripții «din veacul al XIV-lea», — e una singură; volumul întâi probabil că va cuprinde această inscripție, — tipărește; inscripții din veacul al XIV-lea—XVIII-lea, și acelea tot Comisiunea istorică le tipărește; «cronici străine care s'au ocupat de Țara-Românească» sînt iarăși în competența Comisiunii istorice. Mai departe: și «monumente vechi literare, care au o deosebită însemnătate pentru studiul limbii și literaturii romine». Va să zică: nu e numai comisiunea istorică, e și comisiune filologică, unește filologia cu istoria în competența ei așa de întinsă.

Și acum cine vor face această uriașă operă științifică? Cum vor fi aleși? Cum se vor aduna? Cum vor împărți lucrările? Și de ce sume vor dispune?

D-lor, Comisiunea se compune din cinci membri, acești cinci membri sînt numiți prin decret regal, și persoana care-i alege, este ministrul Instrucțiunii Publice. Ministrul Instrucțiunii Publice poate să fie, cum este astăzi, unul

dintre cei mai însemnați bărbați de știință, în ramura matematicilor, de la noi. Poate mine să fie un profesor de chimie, de fizică: poate să fie poimne, un profesor de drept; poate să nu fie profesor de loc; și poate să fie un om cu cunoștințe foarte reduse. Aceasta nu împiedecă pe ministrul Instrucțiunii Publice să aleagă dintre istoricii pe cari-i are România, pe aceia cari sint cei mai buni pentru a conduce această uriașă lucrare științifică.

D. ministru de Instrucție pune în adevăr condițiile; și iată condițiile pentru a face cineva parte din acest corp împovărat cu o asemenea grea și onorătoare misiune.

Trebuie să fie «sau profesor universitar de specialitatea respectivă»... Care ar fi «specialitatea respectivă», cînd este vorba de istorie, nu pot înțelege. Sau «membru al Academiei romine», sau «doctor în științele istorice, sau filologice». Dar doctori de aceștia nu prea avem. Avem, mi se pare, doi, cari sint indicați să facă parte din această Comisie.

Dar comitetul delegaților a crezut că aceasta nu ajunge, și a adăos și pe cei cu «un titlu echivalent cu titlul de doctor în științe istorice sau filologice». Se știe de toată lumea cit de greu este să găsești în România «echivalenți». Dacă ar fi vorba, deci, de numirea unui medic în corpul sanitar al țerii, el trebuie să fie doctor în medicină sau... să aibă «un titlu echivalent». Adăosul acesta nu are niciun fel de rost!

Dar bine, d-lor, pe acești cinci membri îi alege din membrii Academiei Romine, cari sint mulți, din profesorii de istorie și filologie, cari sint destul, și se pare că mai trebuie să se recurgă la doctori în istorie... cu echivalenți.

Nu se poate să se formalizeze secția istorică a Academiei Romine, care este compusă din istorici aleși pe sprinceană? Aū fost profesori, aū făcut lucrări, i-a ales savanta Academie și i-a cuprins în secția istorică a ei. Și apoi vine d. ministru de alege și zice: ăsta e bun, îl aleg; ăsta nu e bun, nu-mi place. Sau nu-mi place, din ciți sint acolo în secția istorică, decit unul: acesta este bun și pe acesta îl pun în comisie.

D-lor sint două Universități și două Facultăți de litere, cu o sumedenie de profesori de istorie și filologie, D. ministru, care poate fi matematic, care poate fi fizician, care poate fi chimist și care poate să nu fie bărbat de știință, are dreptul să aleagă dintre ei și să zică: ăsta parcă nu ar fi bun, ăsta să nu se apropie de comisie, că nu se potrivește. În sfîrșit alege unul sau doi, și cu unul-doi de la Academie face vre-o trei-patru, și mai pune și un doctor! Nu aū dreptul să se formalizeze și profesorii de la specialitatea respectivă? Pe basa căror studii speciale are d. Ministru competența de a deosebi pe membrii Academiei Romine din secția istorică și pe profesorii de Universitate din ramura istorică, alegînd pe cei cari sint buni într'o comisie istorică?

D. Ministru actual a făcut o declarație care îi face cea mai mare onoare, în cursul verii trecute.

Ministeriul de Instrucție Publică are o colecție de documente, pe care o plătește, — cum se va vedea — cu mult mai ieftin ca publicațiile Comisiunii Istorice. Și acela care publică colecția Ministeriului este pe deplin mulțămît

cu plata care i se dă, și ar renunța foarte bucuros, în continuarea acestei publicații, ar renunța bucuros și la această plată, numai pentru plăcerea de a se vedea mai bine că Comisiunea aceasta istorică a României tipărește încă și mai scump decît cum ne puteam aștepta.

Va să zică tipărește Ministeriul o astfel de colecție. Cum sintem noi, profesorii de Universitate, răi colegi, s'a găsit un profesor de la Universitate, căruia să nu-i placă colecția editată de Ministeriul. I-a scris d-lui Ministru că nu poate merge această colecție mai departe, de oare ce acel care o publică nu are niciun fel de pricepere; a trimis petiție d-lui Ministru. Petiția era puținel cam tare, ca să nu întrebuițez alt cuvînt. Eu, în locul d-lui Ministru, aș fi trimis-o înapoi aceluia care mi-o dăduse; căci a răspunde la o astfel de petiție, înseamnă să jignești pe un coleg. D. Ministru a răspuns: D-le, eu nu mă pot pronunța, fiindcă în lucrări istorice nu mă pricep.

Va să zică, atunci cînd cineva atacă publicațiile Ministeriului, Ministrul Instrucțiunii declară că nu se pricepe; iar, cînd este vorba să se aleagă dintră atîția membrii ai Academiei Române, secțiunea istorică, dintre atîția profesori universitari, dintre atîția doctori în istorie, la cari se vor adăoga și dintre «echivalenți» și știu eu de unde, atunci d. Ministru este competent! În cazul acesta, mi se pare că am dreptul să fiu supărat, pentru faptul că nu i s'a răspuns criticului cum se cuvenia. Căci cum se potrivește declarația de vara trecută cu atribuția pe care și-o ia acum d. Ministru, de a alege cari sînt istoricii potriviți pentru a face parte din această Comisiune Istorică a României?

Ce fac membrii Comisiunii Istorice? Membrii Comisiunii Istorice se adună în schimbul unei diurne de 20 de lei. Ca la Academie. Prin urmare, vedeți, începe a se desluși rostul Comisiunii. Este o Academie pe lângă Academie, înfrîntor o Academie mai presus de Academie, sau o Academie împotriva Academiei. Va să zică se adună în schimbul unei diurne de 20 de lei și țin una sau două ședințe pe lună. O ședință pe lună trebuie s'o țină neapărat. O avea de lucru, n'o avea de lucru, asta n'are a face; vorba este, se adună, ieau diurna aceia de 20 de lei, și Comisiunea Istorică a României merge mai departe.

Comisiunea aceasta Istorică are un președinte; președintele este cu plată permanentă, fără distincțiune de asistare la ședință, sau neasistare la ședință. Avea în proiectul d-lui Ministru 300 de lei pe lună. Puțin lucru este să președez Comisiunea Istorică a României!? Găsesc chiar că 300 de lei pe lună este cam puțin. Un bărbat de știință investit cu atribuțiunile de acestea trebuie să aibă mai mult. I s'ar putea da și o uniformă corespunzătoare cu însemnătatea funcțiunilor sale: s'ar putea face pe socoteala Statului. Și comitetul delegaților a zis: Păcat! Președintele Comisiunii Istorice a României să aibă numai 300 de lei. Și atunci a mărit leafa: să aibă 400 de lei! Și mai este un secretariu. Secretariul trebuia să fie plătit cu 150 de lei pe lună; comitetul delegaților mai pe urmă s'a gîndit: Păcat numai 150 de lei, dacă președintele are 400! Șiți, pot să fie două grade în a nu face nimic: Cînd nu

faci nimic pe o treaptă mai înaltă trebuie să fii plătit mai scump decît cînd nu faci nimic pe o treaptă mai de jos. Prin urmare oțiuul întîmplător de clasa întîiu al președintelui este 400 de lei; probabilul oțiu de clasa a doua al secretariului este plătit cu 200 de lei. O nimica toată... 400 și cu 200 fac 600. Adăogați diurna celor cinci membri, cari vă asigur că se vor aduna de două ori pe lună — proiectul zice «odată sau de două ori pe lună», dar de sigur că se vor aduna de două ori—, vrea să zică de două ori cite 20 de lei pe lună pentru fiecare tac 200 și cu 400 fac 600 și cu 200 fac 800. Înmulțiți. Vă rog, 800 cu 10, fac 8.000, mai adăogați 1.600, fac, să zicem, 10.000. Aștia merg de-odată, cu diurnele. Ei, dar cu adunarea aceasta odată sau de două ori pe lună, cu figurarea aceasta a președintelui în costumul său special și cu secretariul care o fi avînd și el semnele sale distinctive și onorifice, nu se îndeplinește scopul legii, fiindcă, la urma urmei, este vorba de cronicile românești și de documente și de inscripții, — începînd cu veacul al XIV-lea.

Mă rog, cu cît se va face restul muncii Comisiunii?

Apoi, uite cu cît: ministrul dă douăzeci și cinci de mii lei—sau cinsprezece mii de lei—, douăzeci și cinci de mii de lei pe an. Zece mii de lei trec cu leile și diurnele; restul cellalt de jumătate este pentru publicații. Dar mai notați încă ceva: se prevede ca inscripțiile să se adune; trebuie să se facă călătorii, cheltuieli de deplasare, scumpe, cheltuieli de cercetare: cu una, cu alta, se mai fac încă vreo cinci mii de lei, și, cu zece mii de lei, fac cinsprezece mii de lei.

Vă să zică, cu zece mii de lei rămîne să se facă această operă colosală, care să fie pusă alături cu «Monumenta Germaniae Historica», sau cu comisiunea arheologică rusească!

Sînt lucruri cu care nu trebuie să ne jucăm. Nu este nimic mai frumos decît iubirea pentru știință, decît iubirea obiectivă care privește numai binele științei; dar nu este nimic mai rău decît a te juca cu entuziasmul pentru știință, și lucrurile acestea ușoare, care se fac în numele științei, sînt de multe ori în paguba științei.

În proiect se mai prevăd condițiile în care membrii cari mor sînt înlocuiți cu alții. Este un proiect de detalii, în care se prevede și cum vor fi înlocuiți membrii comisiunii în cas de moarte, și altele.

Dar de partea aceasta, cum trebuie să se înlocuiască membrii, cînd vor muri, sau cînd vor avea «purtări incorecte», sau cînd nu vor veni la comisiune, de partea aceasta, alcătuită cu atita precizie, incît poate să dea naștere la ironii,—de partea aceasta dați-mi voie să nu mă ocup.

Cu acești zece mii de lei se tipăresc, deci, cronicile și documentele. În ce condițiuni? Membrii comisiunii, sau o persoană străină, pregătesc manuscrisul. Se duce candidatul înaintea comisiunii. Comisiunea aprobă. Președintele zice: bun de tras.

Eu mă întreb: care e învățatul cu oarecare reputație, care să știe ce poate cere și ce i se poate da, și care să vină continuu cu această petițiune. Să zicem că în comisiune sînt doi «echivalenți», vre-o doi doctori în științele

istorice, cite un membru al Academiei, sau profesor universitar, puțin mai deochiat, — dar deochiat pentru public, însă foarte simpatic pentru ministrul de cind ar fi să fie, — și atunci vine un învățat bătrîn cu lucrarea sa și spune: D-lor membri, sînteți îngăduitori față de acest mic prinos pe care vrea să-l aduc științei? Consimțiți d-voastră să-l tipăresc? Să vedem manuscrisul! Dă manuscrisul, se adună, îl dezbat. S'ar putea, i se răspunde. Mîntuie omul de făcut lucrarea, vrea să-l apară; să vină viza de la președinte! Va să zică această comisiune nu numai că nu este compusă din toți oamenii cari pot să lucreze, ci poate să fie compusă din unii oameni incapabili de a lucra, sau din mai puțin capabili de a lucra ca alții. Iar instituția e astfel alcătuită încît împiedecă pe acela care ar putea să lucreze, prin umilință, prin acest control polițienesc față de cine ar voi să lucreze în folosul științei istorice românești.

Dar cit are voie să tipărească pe un Comisiunea? Puțin de tot. D. ministru zice că trezeci de coale de tipar pe an. Vă puteți inchipui ce puțin lucru e față de cronicile ce le avem, — tipărite rău, cum spune cu oarecare cruzime d. ministru, în expunerea sa de motive, cu toate că un Kogălniceanu, și chiar d. Bogdan, care e citat aici, și chiar umila mea persoană au tipărit cronici. Va să zică față de marele număr de cronici rău tipărite, — așa cum spune d. ministru, — ce sînt trezeci de coli tipărite pe an? Cîți ani o să-l trebuiască comisiunii acesteia ca să ni dea ce așteptăm, și cîți membri au să moară și o să fie înlocuiți cum spune art. 3 din acest proiect de lege, până să avem cronicile în mină! Și notați apoi, că cronicile pot fi lăsate la o parte, pentru ca să fie loc și pentru inscripții, și pentru documente și manuscrise, pentru că, cu schimbarea adusă de comitetul delegaților acestei legi, această comisiune are, d-lor, o lărgime înspăimîntătoare!

Va să zică, să avem trezeci de coli, sau, cum spune comitetul delegaților, de la cincisprezece până la trezeci de coli de tipar pe an!

Deci, iată condițiunile cele mai minunate din lume pentru constituirea unei Comisiuni Istorice a României.

Pentru ce ne jucăm cu lucrurile istorice, avînd pretenția de a lucra, cum se lucrează doar de Germani? Pentru ce să ocupăm degeaba o parte din timpul Camerei, care are să discute vre-o douăzeci de legi constitutive, plus bugetele de votat până la sfîrșitul sesiunii, cu astfel de proiecte neisprăvite? De ce să venim deci, și să luăm din timpul, atît de prețios, al Camerei, cu aceste proiecte pline de bunăvoință, dar pline de incompetență?

Și nu numai atît: vrea să adaog un lucru, ca să se înțeleagă, nu numai atacurile ce aduc acest proiect, dar vehemența cu care atac acest proiect.

D-lor, în țara aceasta a pătruns politicianismul și pârtenirea pentru politicianism și mîncarea banului Statului din motive de politicianism, în orice, în oaste este, în administrație este, în magistratură este, pretulindeni este politica, pretulindeni se găsesc miniștri făcînd favoruri pentru a ridica pe unii în dauna altora, și a scădea pe ceilalți în urmă în folosul celor d'întăiu.

Mai era un colț curat, colțul științei românești : vă rog să nu contribuiți prin votul d-voastră ca politicianismul, basat pe arbitrarea selecțiune a ministrului, să intre și în domeniul istoriei românești, în domeniul senin al științei.

La articole.

D-lor, aici, în art. 9 se zice că ministrul, care are competența de a face alegerea membrilor comisiunii, are și dreptul de a hotărî dacă planul pe care această comisiune competentă îl face, este admisibil ori ba.

Acum d. ministru zice că are competența desăvârșită în ceea ce privește organizarea studiilor istorice în România. Eă, necrezînd în aceasta, rog pe d. ministru să înlătore această clausă.

La art. 10.

D-lor, eă aș propune să nu se fixeze numărul de coli de la 15 la 30, pe care are dreptul Comisiunea Istorică să le tipărească, căci, dacă greșește și face 30 coli și 2 foi, acele foi trebuie să se amputeze ?

Al doilea, cer să nu se fixeze, cum a fost modificată legea de comitetul delegaților, ca «textele editate să fie tipărite cu *cicero*, iar studiile introductive și traducerile cu *garmond*, și notele și indiciile cu *petit*». Aceasta nu merge într-o lege. Pentru Dumnezeu, aceasta ar însemna să se pună în lege ca titlurile să fie tipărite cu roșu, cărțile să fie legate...

Iată, d-lor, ce aș propune : președintele Comisiunii să i se șteargă leafa de 400 de lei ; să facă bine să muncească ca și ceilalți și să fie plătit potrivit cu munca sa.

Al doilea, găsesc că plățile de 100, 125, 150, 175 și 200 de lei pe coală sînt prea mari. Eă unul mă mulțamesc cu 50 de lei (iaritate). E adevărat că d. ministru, în competența d-sale de istoric, are aierul să spuie că aceia ce tipăresc eă este mai slabuț decît ceea ce va tipări Comisiunea, care nu va da decît lucrări excelente din toate punctele de vedere. Totuși, saltul acesta de la 50 la 200 de lei mi se pare cam mare.

Al treilea : dacă se platește pentru un text în orice condiții până la două sute de lei coală, cum să se plătească o sută de lei coală numai studiul introductiv, care reprezintă partea de activitate originală științifică ? Ori trebuie majorat acest : 100 de lei ori scăzute celelalte prețuri.

N. IORGA.

Banđele bădărăniste la Universitatea din Iași.

— ANEXĂ LA JIDANIÎ ÎN PRESĂ —

Zilele acestea, Universitatea din Iași, respectată până astăzi de toți, a fost victima unui scandal nemai pomenit, cu vociferări de sălbateci, cu amenințări de revolver, cu stricări de geamuri, cu intervenirea poliției și a jandarmilor — scandal provocat de banđele de la clubul lui Bădărău, venite într-o apărare „sefului”, presupus în primejdie. Și iată în ce împrejurări :

Un preot din județul Botoșani, *Morărașu*, fiind și învățător, a comis o sumă de fapte rușinoase, pentru care a fost chemat înaintea comisiei de judecată

a corpului didactic, care nu ştim pentru ce îşi ţine şedinţele în palatul Universităţii din Iaşi. Preotul, fiind însă cu dare de mină — şi mi se pare că şi din „*Ai noştri*” tachişti, din respectivul judeţ —, a şi găsit, fireşte, ca apărător pe însuşi „*Vulturul Moldovei*”, fost ministru de justiţie, şi vice-şef al partidului iudeo-conservator-democrat, d. A. A. Bădărău. Că doar nu e scandal judecătoresc, în care omul acesta să nu se amestece, cu profit.

Faptele preotului nelegiuit, obşteşte cunoscute, au provocat indignarea tinerimii universitare, care a urmărit, din primul moment, procesul acesta, poate cu prea mult interes, explicabil însă prin numărul mare de victime ţerâneşti. Şi, pentru a caracteriza natura acestor fapte, e destul să spunem că, dintre martori, fata unuia Boz, într'un moment, în plină şedinţă ar fi pus la picioarele preotului copilaşul ce purta în braţe, zicându-i plângind :

— *Iea-ţi copilul, părinte; e al Sfinţiei Tale, îngrijeşte de el!*

Ştirea unor astfel de fapte răspindindu-se printre studenţi, a întărit spiritele lor aprinse, provocând unele incidente. Aşa, de pildă, în prima zi a procesului, la ieşire, dimineaţa, d. Bădărău, cu preotul Morăraşu, a fost fotografiat de studenţi, în momentul când coborau scările Universităţii. Iar, după şedinţa de seară, s'au rostit cuvinte de desaprobare, însoţite de puternice fluierături, la adresa lor.

Acestea le povestesc din auzite, dar iată ce am văzut.

Miercuri, 25 a. c., ieşind de la curs, pe la oarele şese, am văzut o mare mişcare în sala paşilor pierduţi a Universităţii. Se întâmplase, în adevăr, un fapt neobişnuit: clubişti d-lui Bădărău, în frunte cu d. C. Chiriţă, vestitul şef al agenţilor electorali tachişti; cu Nicu Pastia, fostul comandant de sergenţi, supt regimul trecut; cu intendentul clubului, Calinuschii, fost sergent-major în armată; cu fraţii Ciurea, cunoscuţii „atleţi” ai partidului; cu Vespasian Pella, directorul ziarului jidovesc „*Opinia*”; cu avocatul Em. Socor, fostul socialist de pe vremuri, şi acuma al doilea secretar, împreună cu Jidanul Eichenkatz, care e cel d'întăiu, al d-lui Bădărău, ba până şi cu Coca Miclescu, fostul prefect tachist, de jidovită memorie, al judeţului Dorohoiu, însoţiţi de o droaie de derbedei electorali necunoscuţi — năvăliseră în Universitate, ca să apere pe şeful lor, sprijinitor al preotului siluitor Morăraşu, pentru care pleda.

În faţa acestei neluăchipte provocări, din partea unor oameni cari nu aveau ce căuta în localul Universităţii, studenţii au început a protesta cu energie, cerind retragerea lor. A intervenit decanul Facultăţii de ştiinţe, d. profesor P. Bujor, şi am intervenit şi eu, punind în vedere studenţilor să fie liniştiţi, şi invitând pe cei din afară să părăsească localul. Agenţii d-lui Bădărău au refuzat, vociferând. A venit apoi Rectorul Universităţii însuşi, d. profesor doctor G. Bogdan, împunând linişte studenţilor, cu autoritatea sa, şi somând pe cei cari nu aparţineau Universităţii să se retragă. Şi autoritatea Rectorului a fost nesocotită de către desperaţii clubului bădărănist, ba am văzut atunci pe unul din cei mai apelpişti, pe avocatul-secretar Em. Socor, scoţind cogemite revolver *Browning*, calibru mare, şi ameninţând pe studenţi. Şi am căutat zădărnice a-l linişti.

Scandalul acesta continuind, eu am plecat. Rectorul însă a chemat procurorul și poliția, care a cerut și un pluton de jandarmi. Sala Universității a fost curățată de haimanalele bătărăniște, care totuși, năvălind cu sălbătăcie, au stricat geamul de la ușa intrării în Palatul Universitar. În sfârșit s'au retras și studenții, la invitarea Rectorului.

Spiritele fiind extrem de iritate, după această luptă cu derbedeimea electorală a „clubului” tachist, care a durat aproape o jumătate de zi, la ieșire, după terminarea procesului, în care preotul Morărașu a fost pedepsit cu excluderea din învățământ, mi s'a spus că *advocatul Bădărănu*, împreună cu interesantul său client, *a fost huiduit și fluierat*, în mod asurzitor, scăpând în trăsură, cu poclitul ridicat — cum îi șede mai bine unui „șef de partid”.

Acesta este *adevărul*, în toată goliciunea lui. Și acum să vedeți cum îl denaturează *presa iudaică*, căutând să arunce răspunderea acestor fapte în sarcina mea, ca să-mi creeze *legenda de anarhist*, de care au nevoie numai decit, neputând să lupte cu alte mijloace împotriva *ideilor naționaliste*, neplăcute Israelului, pe care le propovăduiesc.

Astfel, după Jidanii de la ziarul „Opinia”, cari au îndrăznit iarăși a mă ataca — și pe cari și eu îi voi lua iar de perciuni, cit de curind —, iată ce infamii debitează, pe socoteala mea, Jidanii de la „Adivorul”, în n-l de la 26 Februar 1909, pe pagina întâia, cu litere compacte, supt titlul: *Rolul unui profesor universitar*:

«Telegramele anunță că s'a petrecut ieri, la Iași, un incident, care dovedește că *vîntul anarhiei suflă, în adevăr, din ce în ce mai puternic, supt regimul actual.*

«La Universitate, funcționa Consiliul de judecată înaintea căruia un preot-învățător era chemat să se apere de o sumă de învinuiri.

«El bine, *sala de judecată a fost ocupată de studenți și cetățeni, partizani ai d-lui A. C. Cuza*, și, în cap cu d-sa, au avut o așa atitudine, că un avocat și un ziarist local, d. Socor, student și el la doctoratul în drept, n'a putut scăpa neatins decit scoțind revolverul.

«*Profesorul A. C. Cuza, în persoană, l-a provocat să se retragă, strigîndu-i să-l împuște, dacă-i dă mîna!*

«D. Bădărănu, care făcea oficiu de avocat al acusatului, nu a avut să sufere mai puțin supt atitudinea provocatoare a d-lui A. C. Cuza și a unora din partizanii săi.

«Faptele acestea nu ne miră. Ele sînt urmarea firească a rolului încredințat de Guvern d-lui A. C. Cuza în chestia magistraturii, și stolerarea întregii sale atitudini profesionale de către Guvernul de azi, și de către d. Ilaret, în special.

«De altfel, d. Cuza și amicii săi politici au anunțat ieri că Jofi vor face același lucru» la tribunalul de Iași, unde se va judeca procesul unui alt preot.

«De ce să nu-și permită d. Cuza toate astea cînd anarhia e încurajată de la centru, și cînd d-sa a fost nobilul instrument de care s'a slujit Guvernul pentru a veni cu actualul proiect în contra magistraturii?

«Dacă roadele se ivesc, înaintea chiar ca proiectul să fi devenit lege, vina e doar a grabei ce pune d. Cuza și partizanii săi de a se bucura de aceste roade.»

Informația aceasta e *tipică*, pentru ziaristica jidovească. Vedeti: se suprimă, pur și simplu, *toate faptele* în discuție, ca să se scoată în relief odios un singur nume, cu deosebire neplăcut Israelului: al profesorului A. C. Cuza.

Preotul nedemn Morărașu nu există, nici Bădărău, în rolul său de samsar al tuturor turpitudinilor; nici bandele bătărăniște provocatoare; nici smintitul tovarăș de secretărie al lui *Eichenkatz*, cu revolverul Browning, nici asaltul de la ușa intrării în Universitate, cu geamul stricat; nici intervenirea decanului de la științe profesorul P. Bujor, nici Rectorul Universității, d. profesor doctor G. Bogdan, — nimic, ci un singur nume: A. C. Cuza!

Ca doar, ca doar, după atitea minciuni, vor sfârși să creadă oamenii că eu sînt, în adevăr, un „*anarhist*” periculos, provocator al tuturor turburărilor, și va scăpa Israelul de mine!

Nu intră în deprinderile mele a sta de vorbă cu Jidanif, și mai puțin încă a mă *discuța*, față de calomniile lor. E destul să spun, pentru acei cari ar putea să fie induși în eroare, de asemenea perfidii jidovești: că nici nu am asistat la proces, nici nu am văzut pe d. Bădărău, că niciun student nu a intrat în sala de ședință, că, în deosebi, studenții, elevii mei, erau la cursul ce făceam, pe cînd alți domni studenți protestați, în sala pașilor pierduți, în contra bandelor bătărăniște năvălite în Universitate; că, împreună cu d. Rector și cu d. profesor P. Bujor, am intervenit și eu pentru liniștirea studenților, cerînd retragerea celor ce nu aparțineau Universității din localul ei, cînd am ieșit de la curs. După care, am și plecat.

Ca să se vadă, cine sînt *vinovații*, vom reproduce *declarațiile* pe care le-a făcut d. Rector al Universității, profesor dr. G. Bogdan, către un reprezentant al organului conservator „*Evenimentul*”, din Iași, și care au și fost publicate în numărul acestui ziar de la 26 Februar 1909:

«Nu am reclamat parchetului — a zis d. Rector — decît purul adevăr, pe care-l susțin și astăzi, că, la un moment dat, cînd sala pașilor pierduți a Universității era ocupată de persoane străine, d. Em. Socor a scos, *nenotivat de nimic*, revolverul pe care i l-a luat din mînă d. *Vespasian Pella*. Faptul acesta a fost văzut de un mare număr de persoane, care sînt gata a face mărturisiri complete oricînd.

«Pe de altă parte, vînd a evita tulburările, care amenințau Universitatea, am dispus ca *întrarea principală să fie închisă*, astfel ca nimeni să nu mai poată pătrunde înăuntru; cu toate acestea, *ordinul a fost înfrînt: au intrat, cu forța, persoane străine de Universitate, și au stricat și un geam*.

«Acestea sînt punctele reclamației, pe care am făcut-o parchetului, reclamație care nu conține absolut nicînd denaturare a faptelor petrecute.

«Întru cît privește cealaltă insinuație, a ziarului („*Opinia*”) ce-mi arătați, că *aș fi apărătorul anarhiei în Universitate (1)*, ușor se poate vedea cît de neexactă este, din faptul că, în tot timpul cît au durat dezbaterile procesului, nu o singură dată am venit în mijlocul studenților pentru a-i îndruma să fie prudenți și liniștiți.»

Vedeți acesta este *adevărul*, pe care-l mărturisește Rectorul Universității, denunțînd *sălbăticiile bandelor bătărăniște*, în contra cărora a cerut intervenirea parchetului. Și despre *rolul meu*, în aceste turburări — în care nu

am avut niciunul — firește, niciun cuvint. Mă bucur însă că am „țovarăș“, căci, după cum se vede, pentru ziarul jidovesc „Opinia“ și Rectorul Universității e un pericolos „anarhist“.

Toate acestea însă trebuie să aibă un sfârșit.

De la *insultele* cele mai grosolane, la adresa studenților și a profesorilor Universității, prin ziarele în serviciul „Cahalului“ jidovesc, „Opinia“ și „Adivorul“, baudele bătărăniște au trecut la *atentate criminale*, punind pe smintiții partidului să ne amenințe cu revolverele, chiar în localul Palatului Universitar.

În interesul *ordinii* și al liniștii viitoare, cerem dar să se stabilească răspunderile, și să se pedepsească, cu severitate, pe cei vinovați, atentatori la siguranța și la liniștea noastră în Universitate, în care cel puțin avem dreptul să fim apărați împotriva derbedeilor electorali ai „partidelor“.

Vinovații la pușcărie, smintiții la balamuc!

Și, pentru ca să nu mai existe ocazii de mulțămire, credem că se impune ca procesele membrilor corpului didactic, pe viitorime, să nu mai fie judecate în Palatul Universitar, care e local curat de studii și de reculegere, și nu de cercetare și de osindă a faptelor celor păcătoși, cari oricând pot provoca protestările.

A. C. CUZA.

RĂSPUNS LA O «ÎNTÎMPINARE»¹.

Spre a nu fi socotite întemeiate cele spuse de părintele diacon Partenie în întîmpinarea sa publicată în revista «Neamul Românesc» de la 21 Ianuar a. c., în interesul demnității mele și al purului adevăr, mă simt dator a răspunde următoarele:

1) Nu sint eu autorul notei din «Biserica Română», care l-a supărat atât de mult. Oare n'a mai văzut Sfinția Sa, tot în aceeași revistă și în același număr, un alt articol semnat de «Bagrațion», care cuprindea lucruri despre care eu habar n'aveam? Deci, rău a făcut Sfinția Sa că, în întîmpinarea făcută, s'a adresat mie direct. Socotesc că o atare procedare e prea pătimășă.

2) De ce păr. Partenie nu-și pune și gradul ierarhic ce ocupă în cler, cînd semnează articolele sale? Nu cumva nu voiește să spună că este diacon, sau voiește cumva să fie mai la adăpost de atacurile pe care le stirnește prin înțepăturile sale?

3) La întrebarea ce Sf. Sa face, că de unde știe «Bagrațion» cele spuse în nota sa, îl răspund cu cuvintele psalmistului: „nu sint graiuri nici cuvinte ale cărora să nu se audă glasurile lor“, precum și ale Evangheliei „că nimic nu este acoperit care să nu se descopere și ascuns care să nu se cunoască“.

4) Păr. Diacon comite o greșeală care se poate tolera numai unui profan, cînd îmi zice «Prea Cuvios Econom». Să știe Sf. Sa că, cu acest titlu, se adresează numai către Protosingheli și Arhimandriți, iar către preoții mireni

¹ Ni se cere a tipări acest răspuns. În zădar am cerut păr. Petrescu să-l scrie fără minie. Preoții de azi așa sint, se vede: nu pot! (N. R.).

cu ranguri de Economî sau Economî-stavroforî se adresează cu titlul de «Prea Cucernice Părinte». Dacă Sf. Sa spune aceste cuvinte în zeflema, apoi nu e bine, și atunci întâmpinarea trebuie socotită ca mai puțin serioasă.

5) Postul pe care-l ocup la Gimnasiul Militar nu este suplinit, căci nu suplinesc pe nimeni. Prin decizia Ministeriului de Război n-r 418/906 și prin ordinul n-r 12.767/906 al aceluiași Ministeriu, eu sint numit *profesor cu titlu provisoriu*. Cit privește titlurile și meritele în virtutea cărora am ocupat acest post, nu sint ținut să dau seama înaintea Sf. Sale; acest lucru l-am făcut înaintea autorităților în drept.

6) Nu este adevărat că am ocupat postul, înlăturînd pe altul. Cel care a predat religia înaintea de mine, nu era nici cleric și n'avea nici titlul cerut; deci catedra era vacantă de fapt. Apoi regulamentul școlii spune categoric că profesorul de religie să fie un preot, care de drept va fi și confesorul școlii. N'am ocupat postul prin mijloace viclene, sau influențe politice. Nici nu știam mai d'înainte că această catedră e vacantă. Comandantul de atunci al școlii, pe care nu-l cunoșteam, s'a informat de mine, mi-a propus, m'a recomandat din oficiu, și am fost numit.

Că s'or fi înlocuind profesorii la acea școală după «sistemul» amintit de Sf. Sa, aceasta nu mă privește. Nu e mai puțin adevărat, însă, că «sistemul» de înlocuire este provocat de «neltitori» și «rivnitori», cari se țin de cuvintele «școală tu să șed eu». Nu în totdeauna cei mari sint vinovați de înlocuirile uimitoare.

7) Eu nu m'am supărat că mi-a cerut postul; dovadă este că n'am zis nimic. Din contra, Sf. Sa este supărat, care a cerut; așa reiese din cele scrise în contra mea.

8) Socotesc că mai sint și alții cari doresc să muncească cu zel. Deci să nu se grăbească cu lauda de sine.

9) De ce păr. Partenie este supărat pe mine: fiindcă am mai multe însărcinări publice? Dacă ar avea și Sf. Sa, n'ar mai zice nimic¹. Să nu crează Sf. Sa că eu, avînd mai multe ocupații, nu pot să le îndeplinesc cu vrednicie. Să nu-mi poarte grijă de aceasta, căci nimeni nu l-a însărcinat. Să nu se mire de mine, ci de aceia cari își petrec veacul prin cafenele și berării, cutorescînd strădele de la un capăt la altul². Și să știe părintele că nu sint doritor de multe. Dovadă: am fost propus conferențiar, dar am refuzat. Care altul ar fi făcut așa, mai ales cînd era vorba de 80 de lei lunar? Cred că nici Sf. Sa.

10) Părintele Partenie a fost rău informat, cum că catedra era sau că va deveni vacantă. Numai îndepărtarea legală a titularului putea provoca vacanța. Dar titularul urmă la postul său. Era alt ceva la mijloc: Stăruințele «neltitorilor» erau prea întințite la București, și deci Marele Stat-Major cerea mereu referințe, iar nu înlocuirea titularului, căci nu erau motive. Deci d. Căpitan director de studii nu putea să propună părintelui să ceară un post care era

¹ ? N. R.

² E aici, părinte, o acuzare ori o insinuare? N. R.

ocupat, și nici perspectivă de vacanță, fiindcă *dorința exprimată*, pe baza căreia a solicitat, n'avea niciun rost.

11) Sarcasmul ce-l întrebuițează părintele, cu cuvîntul de călugăr, nu-l aranjează (? N. R.) de loc. De altfel, pe mine nu mă supără acest epitet, căci preotul trebuie să fie un adevărat călugăr prin vorbele și faptele sale. Și să fie sigur că mai bine îndeplinesc cuvîntul Domnului călugării adevărați, decît «paterii spilcuiți, galanți și iubitori de cele lumești.»

12) Aserțiunea părintelui, că fac cursurile cu îngrămădire de citate și memorisări, este îndrăzneță. A fost Sf. Sa la cursul meu, ca să vadă cum predau și cum ascult? Cine l-a informat astfel, n'a știut ce spune. Încă de pe băncile școlii eu am urit învățătura în mod mecanic, și decî cu atît mai mult acum ca profesor. Mă silesc, cît pot, ca studiul religiei să fie plăcut, înmulțind exemplele. Și sînt sigur că cursul meu e mai «viu» decît al aceloră pe cari îi dă de exemplu. Îl poftesc pe pâr. diacon să vie odată în oara mea, ca să se convingă.

13) Părintele susține că «nu se înghesuiește» a cere posturi. Dar atunci de ce a cerut și postul de la Gimnasiul Real, suplinît de pâr. Drăghiciu?

14) Rău face că tăgăduiește că n'a făcut paradă (? N. R.) de titlul său de licențiat în drept și de literat, și că nu s'a servit de persoane influente. Dar atunci, de unde știu acestea pâr. X. și pâr. Y., d-l Z. și d-na O. și mai ales d-l N¹. Mai bine tăcea.

15) Niciodată n'am publicat articole de reclamă și de laudă la adresa mea, cu toate că am ținut multe predicî și zăvintări ocazionale. Nu este nici felul meu de a mă lauda.

16) Afirmația părintelui că a cerut postul pentru «ideie» este prea naivă ca s'o creadă cineva. Îl asigur: dacă știa că postul nu este plătit, nici prin minte nu-l trecea să-l ceară. Că ține conferințe gratis, bine face; mai sînt și alții cari țin conferințe și au însărcinări gratis.

17) Părintele Partenie lipsește de la religiozitate cînd îmi aruncă cuvîntul «speculă», aducînd înaintea cuvîntele unei doamne². Eu sînt de unsprezece ani în cler și cu mult devotament mi-am îndeplinit datoriile, netocmîndu-mă și necerînd pentru serviciile religioase ce am făcut. Am desprețuit pe cei cari fac așa ceva și cari se poftesc singuri pe la parastase și înmormintări. Să vină în enoria mea și să întrebe pe oricine, dacă eu sînt lacom și fac speculă.

Doamna³ a adresat acele cuvînte, nu mie personal, ci la toți «popii» în genere. Dînsa nu e nici din enoria mea și nici nu vine la biserica mea, ca să mă cunoască bine. Și, ca să spun adevărul, dînsa a rostit acele cuvînte pentru că era supărată pe săracii cari veniseră să-l ceară. A mai spus și altă dată că nu crede în viața viitoare, că parastasele sînt obiceiuri demodate, și că nu va mai face parastase și pomeni, căci săracii sînt prea obraznici. Decî eu protestez

¹ Unde ajunserăm cu discuția, părinte econom? N. R.

² Pe care o califică părintele cum e mai aspru. — N. R.

³ Altă serie de aprecieri. — N. R.

cu toată energia în contra acestor insinuări, fiindcă-mi știu conștiința împăcată și sufletul curat.

18) Declarația părintelui cu renunțarea veniturilor din enorie, n'are niciun rest. Știu că și vulpea a renunțat la struguri¹. Să fie sigur Sf. Sa că oamenii nu se scandalizează de veniturile benevole, ci de lăcomia unor preoți cari se tocnesc pentru serviciile religioase ca la târguri. Nicl chiar desinteresatul preot Chiril al lui Potapenco n'a renunțat cu totul la veniturile sale.

19) Îl rog să-mi spună, ciud, cum și ce insinuări am încercat eu prin alții în contra Sf. Sale? Sînt curios să știu.

Terminînd răspunsul meu, țin să dau păr. diacon Partenie următoarele sfaturi: Dacă voiește să facă pe censorul moralizator, n'are decît să bîcuiască pe preoții decăzuți, iar nu să se lege de preoții cinstiți. Să se lerească de expresiuni puțin serioase, în recensiile și criticele ce face, căci altmîntrelea este expus să i se facă aspre mustrări ca acelea din «Vestitorul» din 25 Decembrie, 1908, pe care eu nu le reproduc².

Dacă vrea să fie iubit de preoții demni, să fie mai modest și mai cuviincios față de aceia cari sînt mai superiori prin grad, rang, situație și vîrstă. Eu — drept să spun — l-am iubit³. Dacă s'ar fi silit să mă cunoască bine, n'ar fi scris cu grăbire.

Regret că am fost forțat să ocup cu acest răspuns timpul pe care l-aș fi fi întrebuițat pentru ceva mai bun. Dar acesta va fi ultimul meu cuvînt, chiar dacă păr. Partenie ar mai scrie zece «intimpinări».

ECONOM AL. PETRES.U.

Toate notițele omisăcite sînt de N. Iorga.

I. DIN ȚARĂ.

Evreii noștri.

Se judecă la București Evreii Schiller, Isidor Tahl, H. Loebel, Moisescu, cari au corupt pe funcționarii Vămii-Postă din București pentru a-și strecura mărfurile.

* Școala de adulți a corporațiilor, din Botoșani, e, nădăjduim, numai pentru Romîni.

* E indignat rău «Adivor» pentru că parchetul a declarat falit pe șarlatanul «librar» Halpern din Iași.

* Arestarea, la Dorohoiu, a lui Hascal Blănaru, falit fraudulos.

Partidele noastre.

D. I. I. Brătianu se năzuiește din răspunerii să potolească bătrînețele d-lor senatori.

¹ E o parabolă din Evanghelie asta cu vulpea, părinte? — N. R.

² Că atîta mai lipsia! — N. R.

³ Să ni iubim și vrăjmașii, zicea Oarecine, pe care se vede că tocmai preoții l-au uitat. — N. R.

- * Partidul d-lui Bădărău și-a inaugurat clubul la Vaslui.
 - * Inundații în Fălciu.
- Noul prefect e la Huși ori în București?

Felurite.

S'a votat legea de organizare a noului Ministeriu de Comerț și Industrie.

* Prințul Ferdinand trece prin Iași pentru a inspecta garnisoana din Botoșani.

Sînt unii cari zic că la Iași ar fi inundații interesante de văzut.

* Retragerea definitivă a poetului A. Naum de la catedra de literatură franceză a Universității din Iași.

* D. Anton Bibescu, de la Legația din Londra, a făcut să figureze un steag românesc, lingă ale altor neamuri civilizate, la serbările pentru Shakespeare ce se fac în locul lui de naștere, Stratford-on-Avon.

* A apărut darea de seamă a cercului cultural «Spătarul Mihai Cantacuzino» din Sinaia, condus cu deosebită rivnă și inteligență. E un cerc cultural model.

* Întorcîndu-se din Rusia, Țarul bulgăresc a petrecut două zile la București ca oaspete al Itegelui Carol.

* Sfaturi de igienă, într'o frumoasă formă populară, de p. T. Balășel, în broșura-i *Casele și curțile țerânești*.

* Mitropolitul Pimen a luat demisiile întregului personal superior al lui Partenie.

* «Minerva» știe de moartea unul asiriolog german care lucrase la Pompei în... Asiria.

Gospodărie.

Încă un sergent de stradă, arestat pentru furt la București.

Poliția partidelor...

* La Craiova se pare că se încep a se găsi gospodari.

Consiliul comunal a răspins ideia de a se clădi cine știe ce grosolană și pretențioasă «catedrală» într'un oraș care pute ca în Asia și n'are apă.

* Un ziar socoate că pentru o telegramă privitoare la un servitor care furase 40 de lei, s'au trimis telegrame de 2796 de lei.

* Grevă a lucrătorilor Imprimeriei Statului.

* Czell, cracatița ungurească, vrea să prindă și Galații. D. Bunea a combătut în Consiliul comunal cererea acaparatorului berii de a i se arendă chioșcul din parcul comunal.

Oastea.

Halul în care politicianismul a adus și oastea.

Locotenentul Nicolescu sinucis pentru amestec în furturi.

Căpitanul Duțescu arestat pentru hoție.

Maiorul Chirițescu, idem.

Acestea toate pentru o miserie de 100.000 de lei care lipsește de la inspectoratul vestitei instrucții militare pentru copil a d-lui Vlădescu.

II. DE LA ROMÎNI DE PESTE HOTARE.

Basarabia. În «Basarabscia Jizni», gazetă jidovită, care apare în Kişinău, supt titlul: «O nouă pagină din istoria chestiunii evreieşti în Rusia», cetim următoarele:

«Dar au trecut anii şi s'a dovedit că Evreii nu-şi schimbă aşa de uşor religia părinţilor lor, şi, chiar dacă o schimbă prin forţa împrejurărilor, rămân credincioşi poporului lor, îl iubesc ca şi mai înainte şi sufar la nevoile lui.»

Articolul e scris de un Jidan sadea, şi, dacă nu credeţi spusele lui, priviţi, vă rog, la cele ce se petrec în Iuda-Pesta şi aiurea. — B.

III. ŢERI STREINE.

America-de-Sud. Nouă război între republicele Nicaragua şi San-Salvador. Risipă zădarnică de viaţi omeneşti!

Danemarca. Participare a femeilor la alegerile comunale.

A reuşit şi un număr de candidate.

Franţa. Tulburări militare la Toulon.

* Şi Franţa-şi are scandalul militar, la Marină.

* Greva factorilor postali din Paris.

Italia. Mare izbîndă în alegerile generale a «ministerialilor», adică a ta-chiştilor italieni, comandanţi de Giolitti.

Serbia. Legaţia austriacă a fost insultată.

Ungaria. La o adunare de agrariani unguri, ministrul Darányi a vorbit şi el despre viciile economice ale «Valahilor» din «Valahia».

Pentru fondul Cuza-Vodă.

Regimentul 3 Dimboviţa n-r 22:

Anghel Ion 1 leu, Marinescu Nicolae 1 leu, M. D. Tichic 1 leu, Hariton I. Dutescu 1 leu, Alexandru Popa 50 bani, Vasile Gurau 30 bani, Maşcu Gg. 30 bani, Ion Gheorghe 50 bani, Cristea Florescu 50 bani, Dumitru N. Ionescu 50 bani, Ion Negre 1 leu, Nedescifrabil 20 bani, C. I. Constantinescu 50 bani, Stan Andreescu 50 bani, C. Manolescu 1 leu, Vasile Oncescu 30 bani, Florea Vasilescu 50 bani, Ion Arambaşa 30 bani, Ion Vinătoru 30 bani, Dumitru Dorobanţu 50 bani, Gheorghe Bălescu 30 bani, Ion Vlăsceanu 20 bani, Gheorghe Negulescu 50 bani, Dumitru Gheorghe 50 bani, Petre T. Nicula 30 bani, Ion Nistor 50 bani, Constantin Cercel 50 bani, Ion D. G. Surugiu 50 bani, Ilie Aranu 30 bani, Constantin Georgescu 40 bani, Stelian Ştefan 50 bani, Bănică 30 bani, Demetrescu 50 bani, Locotenent Dumitru Purcaru 5 lei, Sublocotenent Ilie Săvulescu 5 lei, Sublocotenent Ştefan Corciu 5 lei.

Total: 3.198,45.

(Urmează.)

Sumarul Neamului Românesc Literar No. 3, din 1 Martie 1909:

Din viaţa Maramurşului românesc (urmare şi sârşit) de N. Iorga. Arta şi iubirea (poesie) de C. Manolache. Cîntec (poesie) de Gh. Topârceanu. Oştenilor din Regimentul 16 Suceava (poesie) de Loc. N. Vulovici. Vecina (poesie) de Gh. Topârceanu. Sonet (poesie) de Oreste. Sonet (poesie) de A. Cotruş. Amintiri din Ardeal de T. O. Sonet (poesie) de I. U. Soricu. Hermann şi Dorotea. Traducere de Oreste. Rominismul în Bucovina (urmare) de C. Iordăchescu. Ţeranul suedes (urmare) de D. N. Ciotari. Chestia reformei bisericeşti (un răspuns) de Arh. I. Scriban. Cugetări de N. Iorga. Fetele lui conu' Arghire (roman) de Irina G. Lecca. Situaţia şcolilor româneşti din Ardeal şi Ţara-Unghurească (urmare) de I. L. Teoriile literare ale unui nou profesor de Universitate (d. G. Ibrăileanu) de N. Iorga. Cronica de N. Iorga. Preţul 50 de bani.

A apărut: FLORÎ DE CÎMP (poesii), de Const. I. Giulescu; preţul 50 de bani.